

Dosarul nr. 2ra-648/23
2-21178256-01-2ra-04052023

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Sîngerei (jud. A. Clevada)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. I. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

Î N C H E I E R E

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Busuioc împotriva Gospodăriei Țărănești „Furtună Vasile Vasile” și Vasile Furtună cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral, împotriva deciziei din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Ivan Busuioc și menținută hotărârea din 31 mai 2022 a Judecătoriei Bălți, sediul Sîngerei,

c o n s t a t ă :

La 02 decembrie 2021, Ivan Busuioc a depus cerere de chemare în judecată împotriva GȚ „Furtună Vasile Vasile” și Vasile Furtună cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere și repararea prejudiciului moral (f. d. 9-11).

În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Ivan Busuioc a indicat că, la începutul lunii octombrie 2018, Vasile Furtună, în calitate de conducător al GȚ „Furtună Vasile Vasile”, l-a angajat să execute lucrări de recoltare a culturii de floarea soarelui, în perioada octombrie-noiembrie 2018, pe o suprafață de 49 ha, cu combina pe care o gestionează.

A precizat că negocierile au fost orale, nefiind încheiat contractul individual de muncă în formă scrisă, deși a solicitat de la Vasile Furtună acest lucru.

Pârâtul nici la data angajării și nici după controlul efectuat de Inspekția Teritorială de Muncă Bălți nu a încheiat contractul individual de muncă.

Pentru munca depusă la recoltarea culturii de floarea soarelui, Vasile Furtună și-a asumat angajamentul oral să-i achite câte 800 de lei pentru hectar, cu termenul de achitare în luna decembrie 2018.

La 18 ianuarie 2021, i-a adresat lui Vasile Furtună pretenția, la care pârâtul i-a răspuns că recunoaște datoria pentru munca depusă la recoltarea a 49 de ha de floarea soarelui, însă, solicită să-i fie prezentată factură fiscală.

Această poziție nu este altceva decât o metodă de tergiversare a achitării pentru munca îndeplinită, conform înțelegerii orale, deoarece în realitate a fost încheiat un contract de muncă și nu de prestări servicii, fapt confirmat de Inspekția Teritorială de Muncă Bălți prin răspunsul la petiția sa din 18 martie 2021.

Prin hotărârea din 20 august 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, Vasile Furtună, în calitate de conducător al GȚ „Furtună Vasile Vasile” a fost recunoscut vinovat în săvârșirea contravenției prevăzută de art. 55¹ din Codul contravențional, fiindu-i aplicată sancțiune sub formă de amendă.

Ținând cont de suprafețele reale ale culturii de floarea soarelui recoltate de către el, precum și datele oficiale statistice, pârâtul îi este dator pentru munca sa depusă cu suma de 39 200 de lei.

A menționat că a fost lipsit de dreptul la încheierea unui contract individual de muncă în scris și, respectiv, de retribuirea muncii o perioadă îndelungată, de salariu ca sursă principală de existență, fiind indus în eroare de către Vasile Furtună referitor la plata muncii, precum și încălcarea termenului de achitare a salariului, astfel a suferit frustrări și presiuni psihologice, prin ce i-a fost cauzat prejudiciu moral pe care îl apreciază la suma de 50 000 de lei.

Pentru neachitarea în termen a retribuirii muncii sale, pârâtul, în conformitate cu prevederile art. 330 din Codul muncii, este obligat să-i achite suplimentar câte 0,3 % din sumele neachitate la timp, ceea ce constituie suma de 117,30 de lei pe zi, iar pentru perioada de 3 ani sau 1 095 de zile, suma de 128 443,50 de lei.

În drept, reclamantul Ivan Busuioc și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 58 alin. (3)-(4), 128 alin. (3), 330, 348-352 din Codul muncii, art. 238-240 din Codul de procedură civilă.

Reclamantul a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, încasarea de la GȚ „Furtună Vasile Vasile” și Vasile Furtună în beneficiul său a sumei de 39 200 de lei cu titlu de retribuire a muncii, a sumei de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, a sumei de 128 443,50 de lei cu titlu de dobândă pentru neachitarea în termen a retribuirii muncii, iar în total a sumei de 217 443,50 de lei.

Prin hotărârea din 31 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ivan Busuioc.

A fost încasat de la GȚ „Furtună Vasile Vasile” în beneficiul lui Ivan Busuioc salariul brut, pentru perioada octombrie-noiembrie 2020, în mărime de 39 200 de lei cu calcularea din el și achitarea impozitelor pe venit, contribuțiilor sociale și medicale obligatorii, a penalității în mărime de 42 924 de lei, a prejudiciului moral în mărime de 19 600 de lei, în total suma de 101 724 de lei.

A fost încasat de la GȚ „Furtună Vasile Vasile” în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 3 151,72 de lei, de plata căreia reclamantul a fost scutit de drept la depunerea cererii de chemare în judecată.

În rest, pretențiile au fost respinse, ca fiind neîntemeiate (f. d. 76, 85-90).

La 03 iunie 2022, Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 31 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei (f. d. 79), iar la 26 septembrie 2022, a fost depusă cererea de apel motivată, solicitând admiterea apelului, casarea parțială a hotărârii instanței de fond, cu admiterea integrală a cererii de chemare în judecată (f. d. 103).

Prin decizia din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de Ivan Busuioc și menținută hotărârea din 31 mai 2022 a Judecătorei Bălți, sediul Sîngerei (f. d. 144, 145-149).

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că, reieșind din natura contractului, la caz, părțile au încheiat un contract de prestări servicii, raportului juridic dintre părți nefiindu-i aplicabile prevederile Codului muncii, or, Ion Busuioc s-a obligat să recolteze cu combina pe care o deține, cu motorina și lubrifianții proprii, a culturii de floarea soarelui pe o suprafață de 49 ha, iar GȚ „Furtună Vasile Vasile” urma să achite contravaloarea serviciului prestat în sumă de 800 lei/ha.

Astfel, suma de 39 200 de lei reprezintă retribuiția pentru serviciul prestat.

Instanța de apel a constatat că Vasile Furtună a fost sancționat în temeiul art. 55¹ din Codul contravențional - utilizarea muncii nedeclarate, însă, circumstanța dată nu este temei de a aplica relațiilor dintre părți prevederile Codului muncii în cazul în care s-a stabilit existența altor relații, și anume, relații reglementate de prevederile Codului civil.

Instanța de apel a conchis că reclamantul nu poate pretinde la repararea prejudiciului moral și a despăgubirilor prevăzute de art. 330 din Codul muncii.

Reieșind din faptul că hotărârea primei instanțe a fost atacată doar de Ion Busuioc, având în vedere că apelul declarat de GȚ „Furtună Vasile Vasile” și Vasile Furtună a fost restituit, iar apelantului Ion Busuioc, în temeiul art. 373 alin. (6) din Codul de procedură civilă, nu i se poate crea în propria cale de atac o situație mai dificilă decât aceea din hotărârea atacată cu apel, instanța de apel a ajuns la concluzia de a menține hotărârea contestată.

La 24 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice și a oficiului poștal, Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, a declarat recurs împotriva deciziei din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și casarea parțială a hotărârii primei instanțe, cu admiterea integrală a cererii de chemare în judecată (f. d. 154-160).

În motivarea recursului, recurentul Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, a indicat că instanța de fond nu și-a întemeiat hotărârea pe probele examinate în cadrul dosarului civil și, ca rezultat, a admis o eroare de calcul, care l-a privat de deplinătatea penalităților de întârziere prevăzute de legislația muncii.

De asemenea, recurentul a menționat că instanța de apel a ignorat probele din dosar.

La 06 martie 2023, prin intermediul poștei electronice și la 07 martie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, a depus cerere de recurs suplimentară împotriva deciziei din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți (f. d. 161-164).

Suplimentar, recurentul Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, a indicat că instanța de apel a ignorat prevederile art. 142 și 330 din Codul muncii.

Instanța de fond în mod eronat a ajuns la concluzia de a încasa parțial penalitățile, deși salariul nu a fost achitat din anul 2018, fapt recunoscut și de către intimat în instanța de judecată.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei motivate din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost expediată în adresa părților la 01 martie 2023, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la actele cauzei (f. d. 150), fiind recepționată de către reprezentantul recurentului, avocatul Alexandru Bulat, la 10 martie 2023 și de către recurent, la 14 martie 2023, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 152-153).

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 24 februarie 2023, în termenul legal.

La 16 mai 2023, în adresa GȚ „Furtună Vasile Vasile” și Vasile Furtună a fost expediată copia recursului declarat de Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 168).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, intimații nu și-au valorificat acest drept procedural și nu au depus referințe.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului declarat de Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, împotriva deciziei din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, este inadmisibil, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433,

completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă (în redacția în vigoare la data depunerii cererii de recurs).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, ca fiind inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ivan Busuioc, reprezentat de avocatul Alexandru Bulat, împotriva deciziei din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni